

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор АДІ ДВНЗ «ДонНТУ»
М. М. Чальцев
«» р.

Кафедра «Менеджмент організацій»

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ «ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
З НАПРЯМКУ 6.030601 «МЕНЕДЖМЕНТ»)**

/-2013-

«РЕКОМЕНДОВАНО»
Навчально-методична комісія
факультету
«Економіка та управління»
Протокол № від

«РЕКОМЕНДОВАНО»
Кафедра «Менеджмент організацій»
Протокол № від

Горлівка – 2013

УДК

Методичні вказівки до організації самостійної роботи з дисципліни
«Правознавство» (для студентів денної форми навчання всіх спеціальностей)
[Електронний ресурс] / укладач: – Електрон. дані - Горлівка: ДВНЗ
«ДонНТУ» АДІ, 2012. – 1 електрон. опт. диск (CD-R); 12 см. – Систем.
Вимоги: Pentium; 32 RAM; WINDOWS 98/2000/NT/XP; MS Word 2000. –
Назва з титул. екрану.

Наведено рекомендації до виконання лабораторних занять, методичні
матеріали, мету, зміст, порядок виконання та звіт із роботи.

Укладачі:

Відповідальний за випуск:

Рецензент

© Державний вищий навчальний заклад
«Донецький національний технічний університет»
Автомобільно-дорожній інститут, 2013

ЗМІСТ

ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 1 АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТРУДОВИМИ РЕСУРСАМИ	4
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 2 АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ	20
ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 3 АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ФОНДУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТНІ (ЗП).....	28
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	39

Лабораторна робота № 1 Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами

Тема: «Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами»

Мета роботи: Здійснити оцінку ступеню забезпеченості підприємства трудовими ресурсами й визначити ефективність їх використання.

Завдання:

1. Вивчити показники, використовувані для оцінки рівня забезпеченості трудовими ресурсами.
2. Закріпити теоретичні знання за допомогою виконання практичних розрахунків.
3. Навчитися робити висновки на основі отриманих показників.

Обладнання і засоби: ПЕОМ, табличний процесор Excel (або альтернативний), розроблений розрахунковий модуль для автоматизації етапів розрахунків.

Теоретичні відомості:

Забезпеченість підприємства трудовими ресурсами визначається порівнянням фактичної чисельності працівників за категоріями й професіями в поточному періоді з плановою потребою персоналу у поточному періоді.

Особлива увага приділяється аналізу забезпеченості підприємства кадрами найбільш важливих професій.

Необхідно аналізувати кількісний і якісний склад трудових ресурсів за ознаками: гендерні ознаки, освіта, кваліфікаційно-професійна орієнтація працівників, спеціалізація працівників тощо. Задачами аналізу ступеню забезпеченості трудовими ресурсами є:

вивчення забезпеченості підприємства і його структурних підрозділів персоналом за кількісними і якісними параметрами;

оцінка екстенсивності, інтенсивності і ефективності використання персоналу на підприємстві;

виявлення резервів повнішого і ефективнішого використання персоналу підприємства.

Трудові ресурси підприємства і його зміни мають певні кількісні, якісні і структурні характеристики, які можуть бути з меншою або більшою мірою достовірності виміряні і відбиті наступними абсолютними і відносними показниками ефективності :

- облікова і явочна чисельність працівників підприємства і його внутрішніх підрозділів, окремих категорій і груп на певну дату;
- среднесписочная чисельність працівників підприємства і його внутрішніх підрозділів за певний період;
- питома вага працівників окремих підрозділів (груп, категорій) в загальній чисельності працівників підприємства;
- темпи зростання (приросту) чисельності працівників підприємства за певний період;
- середній розряд робітників підприємства;
- питома вага службовців, що мають вищу або середню спеціальну освіту в загальній чисельності службовців і працівників підприємства;
- середній стаж роботи за фахом керівників і фахівців підприємства;
- фондоозброєність праці працівників і робітників на підприємстві.

Напруга у забезпеченості підприємства трудовими ресурсами може бути дещо знято за рахунок повнішого використання наявної робочої сили, зростання продуктивності праці, інтенсифікації виробництва, комплексної механізації і автоматизації виробничих процесів, впровадження нової продуктивнішої техніки, удосконалення технології і організації виробництва.

В процесі аналізу забезпеченості трудовими ресурсами підприємства мають бути проведено:

Аналіз кількісної характеристики трудових ресурсів.

Порівняння планової й фактичної чисельності, розрахунок абсолютного й відносного відхилення працівників відповідних груп дозволяє визначити рівень забезпеченості – надлишок або дефіцит трудових ресурсів на кінець поточного періоду. Поява надлишку або дефіциту трудових ресурсів впливає на обсяг виробленої продукції або наданих послуг. Кожний додатковий працівник зобов'язаний виконати запланований обсяг робіт й необхідного рівня трудомісткості відповідно до його рівня кваліфікації й планової виробничої програми підприємства або підрозділу. Вплив відхилення додаткової потреби робочих підприємства на обсяг в продукції розраховується за формулою:

$$\Delta Q = \Delta ЧВ, \quad (1.1)$$

ΔQ – зміна обсягу транспортної продукції, ткм;

$\Delta Ч$ – відхилення від плану чисельності робітників, чол.;

B – плановий виробіток одного робітника, ткм.

На підставі вихідних даних (таблиця 1.1) зробити аналіз чисельності персоналу АТП; показників структури трудових ресурсів; фонду робочого часу; структури використання фонду робочого часу.

Для проведення діагностики забезпеченості трудовими ресурсами підприємства і відповідних категорій працівників використовують вихідні дані таблиць 1.1.- 1.2.

Розрахунок прогнозованої потреби у трудових ресурсах розраховують для підприємства в цілому й для кожної категорії працівників.

Прогнозна загальна чисельність працівників підприємства розраховують за формулою:

$$\mathcal{C}_{\text{ЗАГ}}^{\text{ПР}} = \frac{A\Gamma_{\text{Л}}^{\Phi} (1 + t_{\text{П-З}}^{\text{ПЛ}})}{\text{ФРЧ}_{\text{Р}}^{\text{ПЛ}} \square N_{\text{П.П.}}} + \frac{L_{\text{ЗАГ}}^{\text{ПЛ}} \square N_{\text{Н}}}{10^6} + \mathcal{C}_{\text{Д.Р.}}^{\text{ПЛ}} + \mathcal{C}_{\text{ІТР}}^{\text{ПЛ}} + \mathcal{C}_{\text{С}}^{\text{ПЛ}} + \mathcal{C}_{\text{МОП}}^{\text{ПЛ}} + \mathcal{C}_{\text{УЧ}}^{\text{ПЛ}} \quad (1.2)$$

де $\mathcal{C}_{\text{ЗАГ}}^{\text{ПР}}$ - прогнозна загальна чисельність працівників підприємства, осіб;

$A\Gamma_{\text{Л}}^{\Phi}$ - фактично відпрацьовані автомобілями години на лінії;

$t_{\text{П-З}}$ - підготовче-заклучний час водія на 1 годину роботи,

$\text{ФРЧ}_{\text{Р}}$ - річний фонд робочого часу,

$N_{\text{П.П.}}$ - плановий росту продуктивності праці, грн./працівника;

$L_{\text{заг}}$ - загальний пробіг автомобілю, млн.км;

$N_{\text{Р.Р.}}$ - норматив чисельності ремонтних робочих на 1 млн.км, осіб;

$\mathcal{C}_{\text{Д.Р.}}^{\text{ПЛ}}$ - допоміжні робочі, осіб;

$\mathcal{C}_{\text{ІТР}}^{\text{ПЛ}}$ - інженерно-технічні робочі, осіб;

$\mathcal{C}_{\text{С}}^{\text{ПЛ}}$ - службовці, осіб;

$\mathcal{C}_{\text{МОП}}^{\text{ПЛ}}$ - молодший обслуговуючий персонал, осіб;

$\mathcal{C}_{\text{Уч}}^{\text{ПЛ}}$ - учні, осіб.

Прогнозну чисельності робочих розраховують за формулою:

$$\mathcal{C}_{\text{Р}}^{\text{ПР}} = \frac{A\Gamma_{\text{Л}}^{\Phi} (1 + t_{\text{п-3}}^{\text{ПЛ}})}{\text{ФРЧ}_{\text{р}}^{\text{ПЛ}} \square N_{\text{П.П.}}} + \frac{L_{\text{ЗАГ}}^{\text{ПЛ}} \square N_{\text{Н}}}{10^6} + \mathcal{C}_{\text{ДР}}^{\text{ПЛ}} \quad (1.3)$$

Прогнозну чисельності водіїв розраховують за формулою:

$$\mathcal{C}_{\text{В}}^{\text{ПР}} = \frac{A\Gamma_{\text{Л}}^{\Phi} (1 + t_{\text{п-3}}^{\text{ПЛ}})}{\text{ФРЧ}_{\text{р}}^{\text{ПЛ}} \square N_{\text{П.П.}}} \quad (1.4)$$

Прогнозну чисельності ремонтних робочих розраховують за формулою:

$$\mathcal{C}_{\text{Р.Р.}}^{\text{ПР}} = \frac{L_{\text{ЗАГ}}^{\text{ПЛ}} \square N_{\text{Н}}}{10^6} \quad (1.5)$$

На зміну прогнозної чисельності категорій працівників – допоміжні, інженерно-технічні працівники, службовці, МОП, учні зміна обсягу виробленої продукції не впливає.

Аналіз структури трудових ресурсів розраховується для кожної категорії працівників підприємства за допомогою показників:

Питомий зміст окремих категорій працівників підприємства розраховується за формулою:

$$УД_i^j = \frac{Ч_i^j}{Ч_{заг}^j} \cdot 100\% \quad (1.6)$$

де $УД_i^j$ - питомий зміст окремих категорій працівників підприємства, %;

$Ч_i^j$ - чисельність працівників і-ї категорії працівників підприємства у j-му періоді, осіб;

$Ч_{заг}^j$ - загальна чисельність працівників у j-му періоді, осіб.

Цей показник розраховується для поточної програми (за планом й фактом), попереднього періоду, прогностного періоду.

Індекс питомиї ваги відповідної категорії працівників підприємства за часовим фактором розраховується за формулами:

Значення фактичного показника поточного періоду до фактичного показника попереднього періоду:

$$I_{уді}^j = \frac{Ч_i^Ф}{Ч_i^Б} \quad (1.7)$$

де $Ч_i^Ф$ - фактична чисельність працівників і-ї категорії працівників підприємства у поточному періоді, осіб;

$Ч_i^Б$ - фактична чисельність працівників і-ї категорії працівників підприємства у попередньому періоді, осіб.

Значення фактичного показника поточного періоду до планового показника поточного періоду:

$$I_{уді}^j = \frac{Ч_i^Ф}{Ч_i^{ПЛ}} \quad (1.8)$$

де $Ч_i^Ф$ - фактична чисельність працівників і-ї категорії працівників підприємства у поточному періоді, осіб;

$\mathcal{C}_i^{\text{пл}}$ - планова чисельність працівників і-ї категорії працівників підприємства у поточному періоді, осіб.

Повноту використання трудових ресурсів можна оцінити по кількості відпрацьованих днів і годинника одним працівником за аналізований період часу, а також по мірі використання фонду робочого часу. Такий аналіз проводиться по кожній категорії працівників, по кожному виробничому підрозділу і в цілому по підприємству.

Розрахунок фонду робочого часу для кожної категорії працівників підприємства розраховується за формулами:

Фонд робочого часу водіїв:

$$\text{ФРЧ}_B = T_{\text{р.д.}}^B \cdot \mathcal{C}_B^j \quad (1.9)$$

де $T_{\text{р.д.}}^B$ - тривалість робочого дня водіїв, години;

\mathcal{C}_B^j - чисельність водіїв у j-му періоді, осіб.

Фонд робочого часу ремонтних робочих:

$$\text{ФРЧ}_{\text{р.р.}} = T_{\text{р.д.}}^{\text{р.р.}} \cdot \mathcal{C}_{\text{р.р.}}^j \quad (1.10)$$

де $T_{\text{р.д.}}^{\text{р.р.}}$ - тривалість робочого дня ремонтних робочих, години;

\mathcal{C}_B^j - чисельність ремонтних робочих у j-му періоді, осіб.

Фонд робочого часу ремонтних підлітків:

$$\text{ФРЧ}_{\text{п}} = T_{\text{р.д.}}^{\text{п}} \cdot \mathcal{C}_{\text{п}}^j \quad (1.11)$$

де $T_{р.д.}^{\Pi}$ - тривалість робочого дня підлітків, години;

$Ч_{\Pi}^j$ - чисельність підлітків у j -му періоді, осіб.

Абсолютне відхилення фонду робочого часу розраховується за формулою:

$$\Delta \text{ФРЧ}_i^{\text{abc}} = \text{ФРЧ}_i^{\Phi} - \text{ФРЧ}_i^{\text{ПЛ}} \quad (1.12)$$

де ФРЧ_i^{Φ} ; $\text{ФРЧ}_i^{\text{ПЛ}}$ - відповідно фактичний і плановий фонд робочого часу i -ї категорії у поточному періоді.

Відносне відхилення фонду робочого часу розраховується за формулою:

$$\Delta \text{ФРЧ}_i^{\text{відн}} = \frac{\text{ФРВ}_i^{\Phi} - \text{ФРВ}_i^{\text{ПЛ}}}{\text{ФРВ}_i^{\text{ПЛ}}} \cdot 100\% \quad (1.13)$$

В ході порівняння структури використання фонду робочого часу за фактом й планом необхідно виявити причини утворення надпланових втрат робочого часу.

$$\text{ФРЧ}_i^j = \frac{\text{ФРЧ}_i^j}{365} \cdot 100\% \quad (1.14)$$

де ФРЧ_i^j - фонд робочого часу i -ї категорії у j -му періоді.

Основними причинами утворення надпланових втрат робочого часу можуть бути: додаткові відпустки з дозволу адміністрації, невиходи на роботу по хвороби, прогули, простої через несправність устаткування, відсутність роботи, сировини, матеріалів, палива, енергії і т. д. Кожен вид втрат має бути детально оцінений, особливо той, який залежить від підприємства. Зменшення втрат робочого часу з причин, залежних від трудового колективу, є резервом збільшення виробництва продукції, який не вимагає додаткових капітальних вкладень і дозволяє швидко отримати віддачу.

Таблиця 1.1 – Вихідні дані для аналізу

Найменування показників	План			Звіт			Минулий (базовий) період					
	Позначення	Числові значення			Позначення	Числові значення			Позначення	Числові значення		
		АТП № 1	АТП № 2	АТП № 3		АТП № 1	АТП № 2	АТП № 3		АТП № 1	АТП № 2	АТП № 3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Загальна чисельність персоналу, чол	$Ч_{заг}$	1115	334	535	$Ч'_{заг}$	1130	338	550	$Ч''_{заг}$	1127	342	553
Робітники, усього	$Ч_p$	975	274	449	$Ч'_p$	989	278	464	$Ч''_p$	986	282	468
У тому числі: Водії	$Ч_e$	745	210	333	$Ч'_e$	761	207	337	$Ч''_e$	755	209	347
Ремонтні робітники	$Ч_{pp}$	183	50	90	$Ч'_{pp}$	185	56	97	$Ч''_{pp}$	189	57	96
Допоміжні робітники	$Ч_{dp}$	47	14	26	$Ч'_{dp}$	43	15	30	$Ч''_{dp}$	42	16	25
ІТР	$Ч_{imp}$	106	32	59	$Ч'_{imp}$	106	32	59	$Ч''_{imp}$	103	32	58
Службовці	$Ч_c$	27	8	6	$Ч'_c$	29	8	6	$Ч''_c$	28	8	6
МОП	$Ч_m$	1	4	1	$Ч'_m$	1	4	1	$Ч''_m$	2	4	1
Учні	$Ч_y$	6	16	20	$Ч'_y$	5	16	20	$Ч''_y$	8	16	20
Відпрацьовано днів	D_p	275	243	266	D'_p	279	241	262		-	-	-
Вихідні та святкові	D_c	57	90	69	D'_c	52	92	70		-	-	-
Дні відпустки	D_B	24	22	20	D'_B	20	21	21		-	-	-
Дні невиходу за хворобою	D_E	9	10	10	D'_E	8	10	10		-	-	-

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Дні невиходу з інших причин	$D_{п}$	0	0	0	$D'_{п}$	6	1	2	-	-	-	-
Норматив чисельності ремонтних робітників на 1 млн км, чол.	$N_{н}$	5	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Фактично відпрацьовані автомобільними годинами на лінії	$AЧ_{л}$	1552178	430700	597670	-	-	-	-	-	-	-	-
Підготовчо-заключний час водія на 1 годину роботи, год.	t_{n-3}	0,054	0,054	0,054	-	-	-	-	-	-	-	-
Річний фонд робочого часу	Φ_{ps}	1862	2085	2085	-	-	-	-	-	-	-	-
Планове зростання продуктивності праці	K_w	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Загальний пробіг автомобілів, км	L_{3az}	26884800	8634800	8858000	-	-	-	-	-	-	-	-
Тривалість робочого дня: Водіїв, год.	$ПУ_e$	11	12	10	-	-	-	-	-	-	-	-
Ремонтних робітників, год.	$ПУ_{pp}$	7	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-
Підлітків, год.	$ПУ_n$	5	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Чисельність підлітків, чол.	$Ч_n$	8	4	4	$Ч'_n$	7	3	5	-	-	-	-
Прийнято на роботу, усього, чол.	-	-	-	-	$П'$	301	85	118	$П''$	316	88	120
У тому числі: водіїв, чол.	-	-	-	-	$П'_e$	221	54	72	$П''_e$	244	54	72
ремонтних робітників, чол.	-	-	-	-	$П'_{pp}$	80	31	46	$П''_{pp}$	72	34	48
Звільнено з роботи, усього, чол.	-	-	-	-	$З'$	284	56	60	$З''$	304	52	56

Продовження таблиці 1.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Ремонтних робітників, чол.	-	-	-	-	$3'_{pp}$	77	11	21	$3''_{pp}$	63	12	18
Звільнено з роботи з причин 2-ї групи, усього, чол.	-	-	-	-	$3'_2$	218	22	30	$3''_2$	255	16	26
У тому числі: водіїв, чол.	-	-	-	-	$3'_{e2}$	161	15	22	$3''_{e2}$	198	12	21
Ремонтних робітників, чол.	-	-	-	-	$3'_{pp2}$	57	7	8	$3''_{pp2}$	57	4	5

Таблиця 1.2 – Алгоритми для аналізу чисельності персоналу АТП*

Категорії працюючих	Планова чисельність, що перерахована у відповідності з фактичним виконанням плану робіт, чол.	Відхилення: надлишок (+), нестача (-) чол	
		абсолютне	відносне
1	2	3	4
Загальна чисельність персоналу основної діяльності, чол.	$\frac{A \cdot \chi_l \cdot 1 + t_{n-3}}{\Phi_{pe} \cdot K_w} + \frac{L_{zag} \cdot N_n}{10^6} + \chi_{ep} + \chi_{imp} + \chi_c + \chi_m + \chi_y = \chi^{zag}$	$\chi^{zag} - \chi_{zag}$	$\chi^{zag} - \chi^{zag}$
Робітники, усього	$\chi^p = \frac{A \cdot \chi_l \cdot 1 + t_{n-3}}{\Phi_{pe} \cdot K_w} + \frac{L_{zag} \cdot N_n}{10^6} + \chi_{ep}$	$\chi^p - \chi_p$	$\chi^p - \chi^p$
Водії	$\chi^e = \frac{A \cdot \chi_l \cdot 1 + t_{n-3}}{\Phi_{pe} \cdot K_w}$	$\chi^e - \chi_e$	$\chi^e - \chi^e$

Продовження таблиці 1.2

1	2	3	4
Ремонтні робітники	$Ч^{\wedge}_{pp} = \frac{L_{заг} \cdot N_n}{10^6}$	$Ч'_{pp} - Ч_{pp}$	$Ч'_{pp} - Ч^{\wedge}_{pp}$
Допоміжні робітники	$Ч^{\wedge}_{др} = Ч_{др}$	$Ч'_{др} - Ч_{др}$	$Ч'_{др} - Ч^{\wedge}_{др}$
ІТР	$Ч^{\wedge}_{ітр} = Ч_{ітр}$	$Ч'_{ітр} - Ч_{ітр}$	$Ч'_{ітр} - Ч^{\wedge}_{ітр}$
Службовці	$Ч^{\wedge}_c = Ч_c$	$Ч'_c - Ч_c$	$Ч'_c - Ч^{\wedge}_c$
МОП	$Ч^{\wedge}_m = Ч_m$	$Ч'_m - Ч_m$	$Ч'_m - Ч^{\wedge}_m$
Учні	$Ч^{\wedge}_y = Ч_y$	$Ч'_y - Ч_y$	$Ч'_y - Ч^{\wedge}_y$

* Блок-схеми й програми на ПЕОМ для аналізу розроблені програмістом Н. В. Череміною.

Таблиця 1.3 – Алгоритми для аналізу показників структури трудових ресурсів

Категорії працюючих	Питомий склад окремих категорій працюючих, %		Індекс питомої ваги окремих категорій робітників за періодами часу
	за планом	за звітом	
1	2	3	4
Персонал основної діяльності, чол	$Ч_{заг} / Ч_{заг}$ 100	$Ч'_{заг} / Ч'_{заг}$ 100	–
У тому числі:	$Ч_p / Ч_{заг}$ 100	$Ч'_p / Ч'_{заг}$ 100	звіт до звіту минулого року
			звіт до звіту минулого року
			4
			5
			–
			$Ч'_p / Ч_p$

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4	5
ремонтні робітники	$Ч_{pp} / Ч_{заг} 100$	$Ч'_{pp} / Ч'_{заг} 100$	$Ч''_{pp} / Ч''_{pp}$	$Ч'_{pp} / Ч_{pp}$
допоміжні робітники	$Ч_{др} / Ч_{заг} 100$	$Ч'_{др} / Ч'_{заг} 100$	$Ч''_{др} / Ч''_{др}$	$Ч'_{др} / Ч_{др}$
ІТР	$Ч_{ітр} / Ч_{заг} 100$	$Ч'_{ітр} / Ч'_{заг} 100$	$Ч''_{ітр} / Ч''_{ітр}$	$Ч'_{ітр} / Ч_{ітр}$
службовці	$Ч_c / Ч_{заг} 100$	$Ч'_c / Ч'_{заг} 100$	$Ч''_c / Ч''_c$	$Ч'_c / Ч_c$
МОП	$Ч_m / Ч_{заг} 100$	$Ч'_m / Ч'_{заг} 100$	$Ч''_m / Ч''_m$	$Ч'_m / Ч_m$
учні	$Ч_y / Ч_{заг} 100$	$Ч'_y / Ч'_{заг} 100$	$Ч''_y / Ч''_y$	$Ч'_y / Ч_y$

Таблиця 1.4 – Алгоритми до аналізу фонду робочого часу

Категорії робітників	Фонд робочого часу			Відхилення	
	План	Звіт	Абсолютне, чол	Відносне, %	
1	2	3	4	5	
Водії	$ПУ_e * Ч_e$	$ПУ_e * Ч'_e$	$ПУ_e * Ч_e$	$ПУ_e * Ч'_e - ПУ_e * Ч_e / ПУ_e * Ч_e * 100$	
Ремонтні робітники	$ПУ_{pp} * Ч_{pp}$	$ПУ_{pp} * Ч'_{pp}$	$ПУ_{pp} * Ч_{pp} - ПУ_{pp} * Ч'_{pp}$	$ПУ_{pp} * Ч'_{pp} - ПУ_{pp} * Ч_{pp} / ПУ_{pp} * Ч_{pp} * 100$	
Підлітки	$ПУ_n * Ч_n$	$ПУ_n * Ч'_n$	$ПУ_n * Ч'_n - ПУ_n * Ч_n$	$ПУ_n * Ч'_n - ПУ_n * Ч_n / ПУ_n * Ч_n * 100$	
Разом:	$ПУ_e * Ч_e + ПУ_{pp} * Ч_{pp} + ПУ_n * Ч_n$	$ПУ_e * Ч'_e + ПУ_{pp} * Ч'_{pp} + ПУ_n * Ч'_n$	$(ПУ_e * Ч'_e + ПУ_{pp} * Ч'_{pp} + ПУ_n * Ч'_n) - (ПУ_e * Ч_e + ПУ_{pp} * Ч_{pp} + ПУ_n * Ч_n)$	$((ПУ_e * Ч'_e - ПУ_e * Ч_e) + ПУ_{pp} * Ч'_{pp} - ПУ_{pp} * Ч_{pp}) + ПУ_n * Ч'_n - ПУ_n * Ч_n$	

Продовження таблиці 1.4

1	2	3	4	5
			$-(ПУ_е * Ч_е + ПУ_{pp} * Ч_{pp} + ПУ_n * Ч_n)$	$Ч_n) / (ПУ_е * Ч_е + ПУ_{pp} * Ч_{pp} + ПУ_n * Ч_n) * 100$

Таблиця 1.5 – Алгоритм до аналізу структури використання фонду робочого часу

Показники	За планом (% до підсумку)	За звітом (% до підсумку)
Відпрацьовано днів	$(ДР/365)*100$	$(ДР'/365)*100$
Вихідні та святкові	$(ДС/365)*100$	$(ДС'/365)*100$
Відпустка	$(ДВ/365)*100$	$(ДВ'/365)*100$
Невихід через хворобу	$(ДХ/365)*100$	$(ДХ'/365)*100$
Інші причини	–	$(ДП'/365)*100$
Разом:	100	100

Одночасно з аналізом забезпеченості підприємства трудовими ресурсами вивчають їх рух. Інтенсивність руху робочих кадрів характеризується коефіцієнтом обороту. Розрізняють коефіцієнт обороту за прийомом та за звільненням. Коефіцієнт загального обороту робочих кадрів визначається за формулою

$$K_{об} = K_{об.пр.} + K_{об.ув.} = \frac{Ч_{пр.}}{Ч_{с.сн.}} + \frac{Ч_{ув.}}{Ч_{с.сн.}}, \quad (1.2)$$

де $K_{об}$ – коефіцієнт обороту за прийомом;

$K_{об.ув.}$ – коефіцієнт обороту за звільненням;

$Ч_{пр.}$, $Ч_{ув.}$, $Ч_{с.сн.}$ – відповідно прийнятих, звільнених та середньооблікове число робітників, чол.

Рух робочих кадрів характеризується також коефіцієнтом плинності кадрів, що визначається за формулою:

$$K_m = Ч_{ув.2} / Ч_{с.сн.}, \quad (1.3)$$

де $Ч_{ув.2}$ – кількість робітників, що звільнені за причиною 2-ої групи.

Для отримання уявлення про стан роботи колективу підприємства щодо закріплення кадрів здійснюють вивчення причин звільнення робітників. Усі причини поділяють на 2 групи. До 1-ої відносять причини об'єктивного характеру, тобто ті, що не залежать від діяльності підприємства, наприклад, вихід на пенсію, перехід на навчання, призов до рядів збройних сил, звільнення в зв'язку зі скороченням об'єму робіт, частковою ліквідацією підприємства або завершенням тимчасових робіт.

До 2-ої групи відносять причини суб'єктивного характеру, тобто ті, що залежать від діяльності підприємства, наприклад, звільнення за власним побажанням, за сімейними обставинами, у зв'язку з порушенням трудової дисципліни.

Використовуючи дані (таблиця 1.1) й формули 1.2 та 1.3, необхідно зробити аналіз показників руху робочих кадрів.

Таблиця 1.6 – Алгоритми аналізу показників руху робочих кадрів

Показники	Минулий рік		Рік, що аналізується			
	Усього	У тому числі		Усього	У тому числі	
		водіїв	ремонтних та допоміжних робітників		водіїв	ремонтних та допоміжних робітників
Коефіцієнт обороту робочих кадрів	$\frac{P''}{C''_p} + \frac{Y''}{C''_p}$	$\frac{(P''_e + Y''_e)}{C''_e}$	$\frac{(P''_{pp} + Y''_{pp})}{(C''_{pp} + C''_{op})}$	$\frac{(P' + Y')}{C'_p}$	$\frac{(P'_e + Y'_e)}{C'_e}$	$\frac{(P'_{pp} + Y'_{pp})}{(C'_{pp} + C'_{op})}$
У тому числі за прийомом	$\frac{P''}{C''_p}$	$\frac{P''_e}{C''_e}$	$\frac{P''_{pp}}{(C''_{pp} + C''_{op})}$	$\frac{P'}{C'_p}$	$\frac{P'_e}{C'_e}$	$\frac{P'_{pp}}{(C'_{pp} + C'_{op})}$
За звільненням	$\frac{Y''}{C''_p}$	$\frac{Y''_e}{C''_e}$	$\frac{Y''_{pp}}{(C''_{pp} + C''_{op})}$	$\frac{Y'}{C'_p}$	$\frac{Y'_e}{C'_e}$	$\frac{Y'_{pp}}{(C'_{pp} + C'_{op})}$
Коефіцієнт текучості кадрів	$\frac{Y''_2}{C''_p}$	$\frac{Y''_2}{C''_e}$	$\frac{Y''_{pp2}}{(C''_{pp} + C''_{op})}$	$\frac{Y'_2}{C'_p}$	$\frac{Y'_{e2}}{C'_e}$	$\frac{Y'_{pp2}}{(C'_{pp} + C'_{op})}$

Рисунок 1.1 – Блок-схема програми аналізу забезпеченості підприємства трудовими ресурсами

На основі результатів, що видані ПЕОМ та контрольних розрахунків, що виконані студентами, необхідно зробити висновок про забезпеченість АТП робітниками всіх категорій, структуру кадрів та її вплив на показники роботи АТП. На основі аналізу показників руху робочих кадрів необхідно назвати можливі причини погіршення й намітити заходи щодо усунення цих причин.

Звіт з лабораторної роботи повинен містити найменування роботи, мету і завдання, вихідні дані вирішуваних задач, етапи розв'язування згідно з рекомендованою послідовністю, обґрунтований кінцевий висновок щодо здійсненої оцінки, а також відповіді на контрольні питання.

Лабораторна робота № 2 Аналіз продуктивності праці

Мета роботи: Здійснити оцінку ступеню забезпеченості підприємства трудовими ресурсами й визначити ефективність їх використання.

Завдання:

1. Вивчити показники, використовувані для аналізу продуктивності праці.
2. Закріпити теоретичні знання за допомогою виконання практичних розрахунків.
3. Навчитися робити висновки на основі отриманих показників.

Обладнання і засоби: ПЕОМ, табличний процесор Excel (або альтернативний), розроблений розрахунковий модуль для автоматизації етапів розрахунків.

Теоретичні відомості:

При розгляданні джерел зростання продуктивності праці використовують поняття: фактори, умови, шляхи й резерви.

Фактори – об’єктивні закономірності, під впливом яких змінюється рівень продуктивності праці, науково-технічний прогрес (НТП), зростання культурного рівня робітників і т. д.

Умови зростання продуктивності праці визначаються соціальним устроєм, рівнем організації виробничих сил, рівнем життя народу, особливістю залягання природних копалин.

Резерви – це реально невикористані можливості АТП, реалізація яких забезпечує зростання продуктивності праці.

Продуктивність праці визначається в натуральному й вартісному виразах за формулами:

$$ПТ_1 = W / Ч; \quad (2.1)$$

$$ПТ_2 = Д / Ч, \quad (2.2)$$

де W , $Д$ – відповідно кількість транспортної продукції в натуральних та вартісних одиницях;

$Ч$ – кількість робітників.

Вихідні дані для розрахунків наведено в таблицях 2.1 та 2.2.

Таблиця 2.1 – Вихідні дані для аналізу продуктивності праці робітників АТП

Найменування показників	План			Звіт				
	Умовні позначення	Числові значення			Умовні позначення	Числові значення		
		АТП1	АТП2	АТП3		АТП1	АТП2	АТП3
Прибутки, тис. грн	P	7331,1	3280,98	3896,6	P'	7652,2	3366,78	3950,9
Прибутки від перевезень: – за відрядними тарифами, тис. грн	P_6	6544	2900,98	3299	P'_6	6779,6	3066	3356,6
– за почасовими тарифам, тис. грн	$P_{почас}$	787,1	380	597,6	$P'_{почас}$	872,6	300,78	594,3
Прибуткова ставка на 10 ткм, к	$P_{ткм}$	54,58	86,85	84,89	$P'_{ткм}$	53,05	85,47	90,18
Прибуткова ставка 10 авт-год, к	$P_{аг}$	15,42	10,81	13,81	$P'_{аг}$	15,62	10,6	13,7
Вангажобіг, тис. ткм	W	119887	37777	38860	W'	127484	39990	37219,3
Автомобіле-години роботи	AG	426000	94777	94777	AG'	484700	90565	90565
Продуктивність праці, грн	$ПП$	6575	9823,3	7283,4	$ПП'$	6763	9960,9	7183,5
Загальна кількість відпрацьованих водіями годин	$KГ_6$	2406068	535305	1131926	$KГ'_6$	2827456	528303	1076720

Таблиця 2.3 – Алгоритми для аналізу продуктивності праці

Показники	Виконання плану, %	Структура, %		Відхилення від плану, %
		План	Звіт	
1	2	3	4	5
Прибутки, усього	P'/P 100	100	100	P'/P 100–100
У тому числі: за відрядними тарифами, тис. грн	P'_e/P_e 100	P_e/P 100	P'_e/P' 100	P'_e/P_e 100–100
за тимчасовими тарифами, тис. грн	P'_m/P_m 100	P_m/P 100	P'_m/P' 100	P'_m/P_m 100–100
Чисельність виробничого персоналу, усього	$Ч'_{заг}/Ч_{заг}$ 100	$Ч_{заг}/Ч_{заг}$ 100 = 100	$Ч'_{заг}/Ч'_{заг}$ 100 = 100	$Ч'_{заг}/Ч_{заг}$ 100–100
У тому числі: водіїв	$Ч'_e/Ч_e$ 100	$Ч_e/Ч_{заг}$ 100	$Ч'_e/Ч'_{заг}$ 100	$Ч'_e/Ч_e$ 100–100
ремонтних та допоміжних робітників	$[(Ч'_{pp} + Ч'_{op}) / (Ч_{pp} + Ч_{op})] 100$	$[(Ч_{pp} + Ч_{op}) / Ч_{заг}] 100$	$[(Ч'_{pp} + Ч'_{op}) / Ч'_{заг}] 100$	$[(Ч'_{pp} + Ч'_{op}) / (Ч_{pp} + Ч_{op})] 100 - 100$
іншого персоналу	$((Ч'_{imp} + Ч'_c + Ч'_m + Ч'_y) / (Ч_{imp} + Ч_c + Ч_m + Ч_y)) 100$	$((Ч_{imp} + Ч_c + Ч_m + Ч_y) / Ч_{заг}) 100$	$((Ч'_{imp} + Ч'_c + Ч'_m + Ч'_y) / Ч'_{заг}) 100$	$((Ч'_{imp} + Ч'_c + Ч'_m + Ч'_y) / (Ч_{imp} + Ч_c + Ч_m + Ч_y)) 100 - 100$
Прибуткова ставка 10 ткм	$(\rho'_{ткм} / \rho_{ткм}) 100 = P_d$	–	–	$(\rho'_{ткм} / \rho_{ткм}) 100 - 100$
Прибуткова ставка 10 авт.-год	$(\rho'_{ав} / \rho_{ав}) 100$	–	–	$(\rho'_{ав} / \rho_{ав}) 100 - 100$

Продовження таблиці 2.3

Вантажообіг	W'/W 100 = P_w	-	-	W'/W 100 – 100
Автомобиле-години роботи	AG'/AG 100	-	-	AG'/AG 100 – 100
Продуктивність праці	PT'/PT 100	-	-	PT'/PT 100 – 100

Таблиця 2.4 – Алгоритми для аналізу впливу змінення прибутків, що отримуються від різних видів діяльності на загальну суму прибутків та продуктивність праці

Показники	Виконання плану, %	Планова структура прибутків, %	Змінення прибутків, % (графа 2 мінус 100)	Вплив на змінення суми прибутків, що отримані від різних видів діяльності, % (графу 3 поділити на 100), помножити на графу 4	Вплив змінення прибутків на продуктивність праці (графу 5 помножити на $100/P_N$)
1	2	3	4	5	6
Прибутки від перевезень за відрядними тарифами	P'_e/P_e 100	P_e/P 100	P'_e/P_e 100 – 100	P_e/P P'_e/P_e 100 – 100	P'_e/P 100 – P_e/P 100 $100/P_N = \delta\omega P_e$

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6
Прибутки з почасових тарифів	$P'_{пч} / P_{пч} \cdot 100$	$P_{пч} / P \cdot 100$	$P'_{пч} / P_{пч} \cdot 100 - 100$	$P_{пч} / P \cdot (P'_{пч} / P_{пч} \times 100 - 100)$	$(P'_{пч} / P_{пч} \cdot 100 - P_{пч} / P \cdot 100) / (100 / P_N) = \delta \omega P_{пч}$
Усього прибутків	$P' / P \cdot 100$	100	$P' / P \cdot 100 - 100$	$P' / P \cdot 100 - 100$	$(P' / P \cdot 100 - 100) \times (100 / P_N) = \delta \omega \delta$

Таблиця 2.5 – Алгоритм для аналізу впливу на продуктивність праці зміння чисельності різноманітних груп виробничого персоналу

Групи робітників	Планова структура чисельності робітників, %	Графа 2 * $(100 / P_N)$	Звітна структура чисельності робітників, %	Вплив на продуктивність змінення чисельності
Водії	$(\mathcal{C}'_e / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot 100$	$((\mathcal{C}'_e / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot 100) \cdot (100 / P_N)$	$(\mathcal{C}'_e / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot 100$	$((\mathcal{C}'_e / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot 100) \cdot (100 / P_N) - (\mathcal{C}'_e / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot 100 = \delta \omega_e$
Ремонтні та допоміжні робітники	$((\mathcal{C}'_{пр} + \mathcal{C}'_{др}) / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot 100$	$((\mathcal{C}'_{пр} + \mathcal{C}'_{др}) / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot 100 \cdot (100 / P_N)$	$((\mathcal{C}'_{пр} + \mathcal{C}'_{др}) / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot 100$	$((\mathcal{C}'_{пр} + \mathcal{C}'_{др}) / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot (100 / P_N) - (\mathcal{C}'_{пр} + \mathcal{C}'_{др}) / \mathcal{C}'_{заг}) \cdot 100 = \delta \omega_{пр}$

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5
Інший персонал	$((U_{imp} + U_c + U_m + U_y) / U_{zag}) 100$	$((U_{imp} + U_c + U_m + U_y) / U_{zag}) 100 / P_N$	$((U'_{imp} + U'_c + U'_m + U'_y) / U'_{zag}) 100$	$((U_{imp} + U_c + U_m + U_y) / U_{zag}) 100 / P_N - ((U'_{imp} + U'_c + U'_m + U'_y) / U'_{zag}) 100 = \delta \omega_{in}$
Усього	100	100 100/P _N	100	100/P _N - 1 100

Таблиця 2.6 – Алгоритми до аналізу продуктивності праці одного робітника

Показники	План	Звіт	Виконання плану, %	Відхилення від плану, %
Прибутки, усього, тис. грн	P	P'	P'/P 100	$P' - P / P$ 100
Середньооблікова кількість робітників	K_{zag}	K'_{zag}	K'_{zag}/K_{zag} 100	$K'_{zag} - K_{zag} / K_{zag}$ 100
Середньооблікова кількість водіїв	K_e	K'_e	K'_e/K_e 100	$K'_e - K_e / K_e$ 100
Загальна кількість відпрацьованих водіями люд.-дн.	$KP_e = K_e * P$	$KP'_e = K'_e * P'$	KP'_e/KP_e 100	$KP'_e - KP_e / KP_e$ 100

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5
Загальна кількість відпрацьованих водіями люд.-год.	KK_e	KK'_e	KK'_e / KK_e 100	$KK'_e - KK_e / KK_e$ 100
Середня година продуктивність одного водія, тис. грн	$\omega_{чг} = П / KK_e$	$\omega'_{чг} = П' / KK'_e$	$\omega'''_{чг} = \omega'_{чг} / \omega_{чг}$ 100	$\omega''_{чг} = \omega'_{чг} - \omega_{чг} / \omega_{чг}$ 100
Середня тривалість робочого дня	$t_{см} = KK_e / КП_e$	$t'_{см} = KK'_e / КП'_e$	$t'''_{см} = (t'_{см} / t_{см}) 100$	$t''_{см} = ((t'_{см} - t_{см}) / t_{см}) 100$
Середня денна продуктивність одного водія, тис. грн	$\omega_{дг} = П / КП_e$	$\omega'_{дг} = П' / КП'_e$	$\omega'''_{дг} = \omega'_{дг} / \omega_{дг}$ 100	$\omega''_{дг} = \omega'_{дг} - \omega_{дг} / \omega_{дг}$ 100
Середня кількість роботи одного водія	$П_{рг} = КП_e / K_e$	$П'_{рг} = КП'_e / K'_e$	$П'''_{рг} = П'_{рг} / П_{рг}$ 100	$П''_{рг} = П'_{рг} - П_{рг} / П_{рг}$ 100
Середня річна продуктивність одного водія, грн	$\omega_{нрг} = П / K_e$ 1000	$\omega'_{нрг} = П' / K'_e$ 1000	$\omega'''_{нрг} = \omega'_{нрг} / \omega_{нрг} \times 100$	$\omega''_{нрг} = \omega'_{нрг} / \omega_{нрг} / \omega_{нрг} \times 100$
Частка водіїв у загальній кількості робітників, %	$K_{гср} = K_e / K_{заг}$ 100	$K'_{гср} = K'_e / K'_{заг}$ 100	$K'''_{гср} = ((K'_e K_{заг}) / (K_e K'_{заг})) 100$	$K''_{гср} = ((K'_{гср} - K_{гср}) / K_{гср}) 100$

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5
Середня річна продуктивність одного робітника, тис. грн	$\omega = P/K_{заг}$	$\omega' = P'/K'_{заг}$	$\omega'' = P''K_{заг} / PK'_{заг}$	$\omega''' = \omega' - \omega / \omega$

Таблиця 2.7 – Алгоритми для аналізу впливу техніко-експлуатаційних показників на продуктивність праці

Показник, вплив якого визначається	Виконання плану, %	Розрахункова формула для визначення впливу ТЕП на продуктивність праці
T_n	$T_n''' = T_n' / T_n''$ 100	$P'_{cd}100 / PK'_{заг} * T_n''' - 100$
V_t	$V_t''' = V_t'100/V_t''$	$P'_{cd}100 / PK'_{заг} * V_t''' - 100$
β	$\beta''' = \beta'100/\beta''$	$P'_{cd}100 / PK'_{заг} * \beta''' - 100$
q_{cp}	$q_{cp}''' = q_{cp}'100/q_{cp}''$	$P'_{cd}100 / PK'_{заг} * q_{cp}''' - 100$
γ_g	$\gamma_g''' = \gamma_g'100/\gamma_g''$	$P'_{cd}100 / PK'_{заг} * \gamma_g''' - 100$
l_{ez}	$l_{ez}''' = l_{ez}'100/l_{ez}''$	$P'_{cd}100 / PK'_{заг} * l_{ez}''' - 100$
t_{np}	$t_{np}''' = t_{np}'100/t_{np}''$	$P'_{cd}100 / PK'_{заг} * t_{np}''' - 100$
A_{cn}	$A_{cn}''' = A_{cn}'100/A_{cn}''$	$P'_{cd}100 / PK'_{заг} * A_{cn}''' - 100$
α_n	$\alpha_n''' = \alpha_n'100/\alpha_n''$	$P'_{cd}100 / PK'_{заг} * \alpha_n''' - 100$

На підставі вихідних даних (таблиця 2.1) зробити аналіз:

- продуктивності праці з АТП;
- впливу зміни доходів, що отримуються від різних видів діяльності на загальну суму прибутків і продуктивність праці;
- впливу на продуктивність праці змінення чисельності різних груп виробничого персоналу;
- продуктивності праці одного робітника.

На підставі даних (таблиця 2.2) провести аналіз впливу техніко-експлуатаційних показників на продуктивність праці.

Звіт з лабораторної роботи повинен містити найменування роботи, мету і завдання, вихідні дані вирішуваних задач, етапи розв'язування згідно з рекомендованою послідовністю, обґрунтований кінцевий висновок щодо здійсненої оцінки, а також відповіді на контрольні питання.

Лабораторна робота № 3 Аналіз використання фонду заробітної плати (ЗП)

Мета роботи: Здійснити оцінку використання фонду оплати праці. Вивчити та визначити ефективність використання планового фонду заробітної платні; виявити причини нераціонального витрачання заробітної платні; встановити співвідношення між темпами росту продуктивності труда та середньою заробітною платою

Завдання:

1. Вивчити показники, використовувані для оцінки ефективності використання заробітної плати.
2. Закріпити теоретичні знання за допомогою виконання практичних розрахунків.
3. Навчитися робити висновки на основі отриманих показників.

Обладнання і засоби: ПЕОМ, табличний процесор Excel (або альтернативний), розроблений розрахунковий модуль для автоматизації етапів розрахунків.

Теоретичні відомості:

Зміна фонду ЗП може відбуватися під дією наступних основних факторів: зміни об'єму транспортної роботи, структури перевезення й структури парку транспортних засобів, зміни кваліфікації робочих кадрів, умови експлуатації пересувного складу, чисельності персоналу.

Абсолютну економію (перевитрату) фонду ЗП визначають зіставленням витраченого $\Phi ЗП'$ із плановим $\Phi ЗП$ за формулою

$$\Delta \Phi ЗП_{абс} = \Phi ЗП' - \Phi ЗП. \quad (3.1)$$

Плановий фонд зарплати відповідно до об'єму виконаних робіт коректують за формулою

$$\overline{\Phi ЗП} = \Phi ЗП_{пл} \left(1 + \frac{Д''' - 100}{100} \cdot K_{кор} \right), \quad (3.2)$$

де $\Phi ЗП$ – відносний фонд зарплати, грн;

$Д''' = (Д' / Д) 100$ – виконання плану по доходам, %;

$K_{кор}$ – коефіцієнт коректування $\Phi ЗП$.

Відносну економію або перевитрату фонду заробітної платні ($\Delta \Phi ЗП$) визначають різницею між фактично витраченим фондом і перерахованим відповідно до рівня виконання плану по доходам.

$$\Delta \Phi ЗП_{отн} = \Phi ЗП' - \overline{\Phi ЗП}. \quad (3.3)$$

На підставі вихідних даних (таблиця 3.1) провести аналіз:

- використання фонду ЗП по окремим категоріям робітників;
- складу фонду ЗП водіїв;
- використання фонду ЗП АТП.

На підставі контрольних розрахунків та результатів, що видані ПЕВМ, студент у звіті повинен зробити висновок, на скільки бережливо витрачає

підприємство надані йому кошти, чи правильно використовує форми й системи зарплати, з'ясувати ефективність системи преміювання, що застосована на АТП, з якої причини може бути економія або перевитрата ФЗП.

У висновку необхідно визначити темпи росту продуктивності праці й темпи росту середньої ЗП одного працівника за формулами:

$$T_{nm} = (ПТ / ПТ_{\bar{o}}) 100 \% ; \quad (3.4)$$

$$T_{nm} = (ПТ / ПТ_{\bar{o}}) 100 \% , \quad (3.5)$$

де $ПТ$, $ПТ_{\bar{o}}$ – рівень продуктивності праці для планового року до рівня базисного;

$ЗП$, $ЗП_{\bar{o}}$ – середня ЗП одного працівника планового року до рівня базисного.

Порушення правил $T_{nm} > T_{zn}$ призводить до перевитрати фонду ЗП і збільшенню собівартості.

Таблиця 3.1 – Вихідні дані для аналізу використання фонду ЗП по категоріям працівників

Найменування показників	План			Звіт				
	Умовні позначення	Значення, тис. грн			Умовні позначення	Значення, тис. грн		
		АТП1	АТП2	АТП3		АТП1	АТП2	АТП3
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Середня зарплата персоналу основної діяльності за рік	ЗП _{од}	2,11	2,378	2,735	ЗП' _{од}	2,133	2,392	2,672
Середня зарплата водіїв	ЗП _е	2,282	2,76	3,287	ЗП' _е	2,292	2,784	3,226
Середня зарплата ремонтників	ЗП _{рр}	1,872	2,16	1,852	ЗП' _{рр}	1,896	2,086	2,145
Середньорічна зарплата допоміжних робітників	ЗП _{др}	1,56	1,56	1,565	ЗП' _{др}	1,32	1,313	1,403
Середньорічна зарплата ІТП	ЗП _{ітр}	1,8	1,8	2,24	ЗП' _{ітр}	2	1,999	1,724
Середньорічна зарплата службовця	ЗП _с	1,44	1,32	1,55	ЗП' _с	1,38	1,111	1,45
Середньорічна зарплата працівників інших категорій	ЗП _{ір}	0,96	0,84	0,942	ЗП' _{ір}	1,02	1,146	1,033

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ФЗП за відрядними розцінками	ЗП _в	1082,4	324,6	616,601	ЗП' _в	1109	321,688	612,309
Оплата по тарифу	ЗП _т	211,9	30,6	58,94	ЗП' _т	206,6	25,4	41,223
Надбавка за класність	ЗП _{кл}	119,4	65,9	67,13	ЗП' _{кл}	109,6	33,8	64,7
Доплата за експедирування	ЗП _{екс}	7,5	14,8	26,7	ЗП' _{екс}	8	15,3	28,9
Доплата за вихідні й святкові дні	ЗП _{свят}	6,3	8,4	15,9	ЗП' _{свят}	8,1	9,6	18,2
Доплата за бригадирство	ЗП _{бр}	6,9	1,4	2,6	ЗП' _{бр}	7,6	1,4	2,7
Доплата за роботу вночі	ЗП _{ніч}	1,1	6,5	12,4	ЗП' _{ніч}	1,7	6,1	11,4
Оплата вантажно-розвантажувальних робіт	ЗП _{в-рр}	8,9	4,7	8,9	ЗП' _{в-рр}	8,3	4,4	8,3
Участь у ТО-2	ЗП _{ТО-2}	28	35,6	60,2	ЗП' _{ТО-2}	36,8	29,9	57,2
Участь у ТР	ЗП _{ТР}	0	0	0	ЗП' _{ТР}	53,4	9,4	17,7
Премії	ЗП _{прем}	57,4	53,9	103,8	ЗП' _{прем}	43,4	57,6	109,6
Основний ФЗП	ФЗП _{осн}	1529,6	516,4	973,171	ФЗП' _{осн}	1592,5	14,588	972,262
Оплата чергових відпусток	ЗП _{чев}	161,25	58,3	112,2	ЗП' _{чев}	143,112	56,1	106
Оплата відпусток по навчанню	ЗП _{уч}	9,24	4,9	9,2	ЗП' _{уч}	8,6	5,9	8,9
Додатковий ФЗП	ФЗП _{доп}	170,49	63,2	121,4	ФЗП' _{доп}	151,712	62	114,9
Загальний фонд зарплати	ФЗП _{заг}	1700,09	579,6	1094,571	ФЗП' _{заг}	1744,212	576,588	1087,162

Таблиця 3.2 – Алгоритми до аналізу використання фонду ЗП по окремих категоріях працівників

Категорія працівників	Фонд ЗП, тис. грн		Фонд ЗП, скоректований на фактичний обсяг роботи, тис. грн	Відхилення	
	План	Звіт		Абсолютне	Відносне
1	2	3	4	5	6
Персонал основний діяльності	$\Phi ЗП_{од} = Ч_{заг} * ЗП_{од}$	$\Phi ЗП'_{од} = Ч'_{заг} * ЗП'_{од}$	$\overline{\Phi ЗП}_{од} = \Phi ЗП_{од} + \Phi ЗП_{од} \times (\Pi^m - 100)0,8/100$	$\Phi ЗП'_{од} - \Phi ЗП_{од}$	$\frac{\Phi ЗП'_{од} - \Phi ЗП_{од}}{\Phi ЗП_{од}}$
Водії	$\Phi ЗП_е = Ч_е * ЗП_е$	$\Phi ЗП'_е = Ч'_е * ЗП'_е$	$\overline{\Phi ЗП}_е = \Phi ЗП_е + \Phi ЗП_е \times (\Pi^m - 100)0,8/100$	$\Phi ЗП'_е - \Phi ЗП_е$	$\frac{\Phi ЗП'_е - \Phi ЗП_е}{\Phi ЗП_е}$
Ремонтники	$\Phi ЗП_{рр} = Ч_{рр} * ЗП_{рр}$	$\Phi ЗП'_{рр} = Ч'_{рр} * ЗП'_{рр}$	$\overline{\Phi ЗП}_{рр} = \Phi ЗП_{рр} + \Phi ЗП_{рр} \times (\Pi^m - 100)0,8/100$	$\Phi ЗП'_{рр} - \Phi ЗП_{рр}$	$\frac{\Phi ЗП'_{рр} - \Phi ЗП_{рр}}{\Phi ЗП_{рр}}$
Допоміжні робітники	$\Phi ЗП_{ор} = Ч_{ор} * ЗП_{ор}$	$\Phi ЗП'_{ор} = Ч'_{ор} * ЗП'_{ор}$	$\overline{\Phi ЗП}_{ор} = \Phi ЗП_{ор} + \Phi ЗП_{ор} \times (\Pi^m - 100)0,8/100$	$\Phi ЗП'_{ор} - \Phi ЗП_{ор}$	$\frac{\Phi ЗП'_{ор} - \Phi ЗП_{ор}}{\Phi ЗП_{ор}}$

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5	6
ІТР	$\Phi ЗП_{ітр} = Ч_{ітр} * 3П_{ітр}$	$\Phi ЗП'_{ітр} = Ч'_{ітр} * 3П'_{ітр}$	$\overline{\Phi ЗП}_{ітр} = \Phi ЗП_{ітр} + \Phi ЗП_{ітр} \times (\Pi''' - 100)0,8 / 100$	$\Phi ЗП'_{ітр} - \Phi ЗП_{ітр}$	$\Phi ЗП'_{ітр} - \overline{\Phi ЗП}_{ітр}$
Службовці	$\Phi ЗП_c = Ч_c * 3П_c$	$\Phi ЗП'_c = Ч'_c * 3П'_c$	$\overline{\Phi ЗП}_c = \Phi ЗП_c + \Phi ЗП_c \times (\Pi''' - 100)0,8 / 100$	$\Phi ЗП'_c - \Phi ЗП_c$	$\Phi ЗП'_c - \overline{\Phi ЗП}_c$
Інші категорії	$\Phi ЗП_p = Ч_p * 3П_p$	$\Phi ЗП'_p = Ч'_p * 3П'_p$	$\overline{\Phi ЗП}_p = \Phi ЗП_p + \Phi ЗП_p \times (\Pi''' - 100)0,8 / 100$	$\Phi ЗП'_p - \Phi ЗП_p$	$\Phi ЗП'_p - \overline{\Phi ЗП}_p$

Таблиця 3.3 – Алгоритми до аналізу складу фонду ЗП водіїв

ЗП за видами оплати	Виконання плану, %	Питомий зміст елементів ЗП, %		Економія (-), перевитрата (+)
		За планом	За звітом	
1	2	3	4	5
1. Фонд основної заробітної платні				
За відрядними розцінками	$(ЗП'_{ер} / ЗП_{ер})100$	$(ЗП_{ер} / \Phi ЗП'_e)100$	$(ЗП'_{ер} / \Phi ЗП'_e)100$	$ЗП'_{ер} - 3П_{ер}$
Оплата за тарифними ставками	$(ЗП'_m / ЗП_m)100$	$(ЗП_m / \Phi ЗП'_e)100$	$(ЗП'_m / \Phi ЗП'_e)100$	$ЗП'_m - 3П_m$
Надбавка за класність	$(ЗП'_{кл} / ЗП_{кл})100$	$(ЗП_{кл} / \Phi ЗП'_e)100$	$(ЗП'_{кл} / \Phi ЗП'_e)100$	$ЗП'_{кл} - 3П_{кл}$

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5
Доплата за експедитування вантажів	$(ЗП'_{екс} / ЗП_{екс})100$	$(ЗП_{екс} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{екс} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{екс} - ЗП_{екс}$
Доплата за роботу у вихідні та святкові дні	$(ЗП'_{св} / ЗП_{св})100$	$(ЗП_{св} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{св} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{св} - ЗП_{св}$
Доплата за керування бригадою	$(ЗП'_{бр} / ЗП_{бр})100$	$(ЗП_{бр} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{бр} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{бр} - ЗП_{бр}$
Доплата за роботу в нічний час	$(ЗП'_{н} / ЗП_{н})100$	$(ЗП_{н} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{н} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{н} - ЗП_{н}$
Оплата вантажно-розвантажувальних робіт	$(ЗП'_{е-р} / ЗП_{е-р})100$	$(ЗП_{е-р} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{е-р} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{е-р} - ЗП_{е-р}$
Участь в ТО-2	$(ЗП'_{ТО-2} / ЗП_{ТО-2})100$	$(ЗП_{ТО-2} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{ТО-2} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{ТО-2} - ЗП_{ТО-2}$
Участь у ТР	-	-	-	-
Премії	$(ЗП'_{прем} / ЗП_{прем})100$	$(ЗП_{прем} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{прем} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{прем} - ЗП_{прем}$
Усього за 1 розділом	$(ЗП'_{осн} / ЗП_{осн})100$	$(ЗП_{осн} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{осн} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{осн} - ЗП_{осн}$
2. Фонд додаткової заробітної платні				
Оплата чергових відпусток	$(ЗП'_{чв} / ЗП_{чв})100$	$(ЗП_{чв} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{чв} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{чв} - ЗП_{чв}$
Оплата відпусток по навчанню	$(ЗП'_{навч} / ЗП_{навч})100$	$(ЗП_{навч} / ФЗП'_{е})100$	$(ЗП'_{навч} / ФЗП'_{е})100$	$ЗП'_{навч} - ЗП_{навч}$

Продовження таблиці 3.3

1	2	3	4	5
Усього за 2 розділом	$(ЗП'_{дон} / ЗП_{дон})100$	$(ЗП_{дон} / ФЗП'_e)100$	$(ЗП'_{дон} / ФЗП'_e)100$	$ЗП'_{дон} - ЗП_{дон}$
Усього за АТП	$(ЗП'_y / ЗП_y)100$	$(ЗП_y / ФЗП'_e)100$	$(ЗП'_y / ФЗП'_e)100$	$ЗП'_y - ЗП_y$

Таблиця 3.4 – Алгоритм до аналізу використання фонду ЗП АТП

Показники	План	Звіт	Виконання плану	Відхилення	
				Абсолютне	Відносне
Валовий дохід, тис. грн	D	D'	D' / D 100	$D' - D$	-
Фонд ЗП, тис. грн	$ФЗП_{од}$	$ФЗП'_{од}$	$ФЗП'_{од} / ФЗП_{од}$ 100	$ФЗП'_{од} - ФЗП_{од}$	$ФЗП'_{од} - ФЗП_{од}$
Чисельність персоналу основної діяльності, чол.	$Ч_{заг}$	$Ч'_{заг}$	$Ч'_{заг} / Ч_{заг}$ 100	$Ч'_{заг} - Ч_{заг}$	-
Середня річна ЗП одного робітника, тис. грн	$ЗП_{ср}$	$ЗП'_{ср}$	$ЗП'_{ср} / ЗП_{ср}$ 100	$ЗП'_{ср} - ЗП_{ср}$	-
Продуктивність праці одного робітника, грн	$ПП$	$ПП'$	$ПП' / ПП$ 100	$ПП' - ПП$	-
Витрати ЗП на гривню доходу, грн	$ВЗП_{\delta} = ФЗП_{од} / D$	$ВЗП'_{\delta} = ФЗП'_{од} / D'$	$ВЗП'_{\delta} / ВЗП_{\delta}$ 100	$ВЗП'_{\delta} - ВЗП_{\delta}$	-

Рисунок 3 – Блок-схема програми аналізу плану по заробітній платні АТП

Звіт з лабораторної роботи повинен містити найменування роботи, мету і завдання, вихідні дані вирішуваних задач, етапи розв'язування згідно з рекомендованою послідовністю, обґрунтований

кінцевий висновок щодо здійсненої оцінки, а також відповіді на контрольні питання.

Список рекомендованих літературних джерел

1. Аксьонова З. І. Аналіз виробничо-фінансової діяльності автотранспортних підприємств / З. І. Аксьонова. – М.: Транспорт, 1981. – 224 с.
2. Аналіз господарської діяльності АТП / С. Л. Голованенко та ін. – Х.: Вища шк., 1982. – 280 с.
3. Голованенко С. Л. Аналіз виробничо-фінансової діяльності АТП / С. Л. Голованенко. – К.: Вища шк., 1973. – 280 с.
4. Корчагін В. А. Техтрансфінплан АТП / В. А. Корчагін. – К.; Донецьк: Вища шк., 1982. – 136 с.
5. Методичні вказівки до проведення лабораторно-практичних занять за курсом «Організація й планування виробництва. Керування підприємствами» / укладачі: В. А. Корчагін, А. І. Сурина. – Донецьк: ДЛІ, 1987. – 28 с.

